

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem v právní věci

žalobkyně: **T. T. N.**
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika
zastoupená advokátkou Mgr. Helenou Pindejovou
sídlem Milady Horákové 1957/13, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. července 2022 č. j. OAM-560/ZA-ZA12-HA10-2022, ve věci mezinárodní ochrany

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně je státní příslušnicí Vietnamské socialistické republiky a dne 6. 6. 2022 podala v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto rozsudku (dále též „napadené rozhodnutí“) rozhodl, že se žalobkyni mezinárodní ochrana neuděluje s odůvodněním, že jí nehrozí v zemi původu nebezpečí pronásledování ani vážné újmy ve smyslu zákona číslo 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“).

Shodu s prvopisem potvrzuje M.R.

2. Proti rozhodnutí podala žalobkyně dne 8. 8. 2022 včasnou žalobu, ve které navrhovala jeho zrušení a vrácení věci zpět žalovanému k dalšímu řízení. V žalobě zdůraznila, že se zpět do Vietnamu vrátit nechce a ani nemůže, neboť v České republice má manžela, který zde má povolení k trvalému pobytu, hodlá s ním zůstat a naplňovat manželský život. Žalobkyně namítla, že ve správním řízení uvedla okolnosti, jimiž odůvodňovala nemožnost svého návratu do země původu, kterou je délka jejího předchozího pobytu v České republice, kdy v České republice žije nepřetržitě od roku 2007. Ačkoli žalobkyně v průběhu správního řízení opakovaně uváděla, že přišla o pobytový titul na území České republiky, žalovaný se v odůvodnění napadaného rozhodnutí k této otázce nevyjádřil a nezhodnotil důvody, pro které nebylo pobytové oprávnění žalobkyni prodlouženo, resp. uděleno a v případě trvalého pobytu zrušeno. S ohledem na uvedené nemůže obstát závěr, že vycestování žalobkyně nepředstavuje nepřiměřený zásah do jejího soukromého a rodinného života. Žalovaný se dále podle žalobkyně vůbec nevyjádřil k situaci ve Vietnamu v případě návratu žadatelů, kteří se snažili získat azyl v zahraničí. Konkrétně správní orgán uvedl, že nenalezl žádné skutečnosti, na základě kterých, by mohla žalobkyni hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti. V této souvislosti žalobkyně poukázala na zprávu Freedom House, Svoboda ve světě v roce 2017, podle které vietnamští občané, kteří jsou repatriováni poté, co se snažili získat azyl v zahraničí, mohou být šikanováni nebo uvězněni podle trestního zákoníku. V dubnu a květnu 2016 bylo osm lidí odsouzeno k trestům odnětí svobody na dva až čtyři roky poté, co byli v roce 2015 zachyceni na moři australskými orgány a vráceni zpět do Vietnamu. Tuto skutečnost však správní orgán žádným způsobem ve svém rozhodnutí nezohlednil, ani žádným způsobem nezajistil k této skutečnosti aktuální informace. Závěr správního orgánu, že žalobkyni nehrozí vážná újma, nemůže ve světle shora uvedeného vůči žalobkyni obstát. Žalobkyně s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu zdůraznila, že je třeba posuzovat riziko hrozící žadateli o udělení mezinárodní ochrany v budoucnu, neboť se jedná o prospektivní rozhodování. Žalovaný dále podle žalobkyně nesprávně posoudil možnost udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, právě s ohledem na jím citované informace o věznění žadatelů o azyl ve Vietnamu a hrozící riziko této vážné újmy pro žalobkyni v případě návratu do Vietnamu. Žalobkyně rovněž poukázala na to, že informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře relevantní, důvěryhodné a vyvážené, aktuální a ověřené z různých zdrojů, a transparentní a dohledatelné. Této povinnosti žalovaný správní orgán dostal pouze částečně, když v daném řízení využil jako podklad pro vydání rozhodnutí z informací, které nesplňují vždy kritérium aktuálnosti, jedná se zprávy z různých zdrojů, avšak tyto zprávy, zejména informace o zemi původu OAMP není veřejně dohledatelná. Touto informací disponuje pouze samotný správní orgán, a tyto jsou zpracovávány na základě poznatků pracovníků OAMP vyslaných na zastupitelské úřady po krátké časové období. Již v době vydání správního rozhodnutí existovala minimálně jedna nová informace - Zpráva o lidskoprávních praktikách za rok 2021 - Vietnam, publikovaná dne 12. 4. 2022 (zdroj USDOS – Ministerstvo zahraničních věcí USA), ze které se podává: „Mezi významné otázky lidských práv patřily věrohodné zprávy o: nezákonném nebo svévolném zabíjení ze strany vlády; mučení a kruté, nelidské nebo ponižující zacházení a trestání ze strany vládních činitelů; svévolné zatčení a zadržení; političtí vězni; politicky motivované represálie proti jednotlivcům v jiné zemi; vážné problémy s nezávislostí soudnictví; svévolné nebo nezákonné zasahování do soukromí; vážná omezení svobody projevu a sdělovacích prostředků, včetně svévolného zatýkání a stíhání vládních kritiků,

cenzury a trestních zákonů o pomluvě; vážná omezení svobody internetu; podstatný zásah do svobody pokojného shromažďování a svobody sdružování; omezení svobody pohybu, včetně zákazu odchodu aktivistů; neschopnost občanů změnit svou vládu pokojně prostřednictvím svobodných a spravedlivých voleb; vážná omezení politické účasti; vážná vládní korupce; obchodování s lidmi; významná omezení svobody sdružování pracovníků; a využívání povinné dětské práce.“, což dle názoru žalobkyně nekoresponduje se zprávami, které ve svém rozhodnutí citoval a na které odkazoval žalovaný. K datu vydání napadeného rozhodnutí tak většina informací, na jejich základě zamítl žalovaný správní orgán žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany, nebyla dohledatelná, transparentní, ověřená z různých zdrojů a relevantní.

3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby a odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí. K námitce ohledně aktuální zprávy, ve které se hovoří o nedodržování lidských práv ve Vietnamu, žalovaný uvedl, že to samo o sobě nedokládá, že v případě žalobkyně jsou porušována lidská práva a rozhodující je vždy výpověď žadatele o azyl. Žalovaný rovněž poukázal na výpověď žalobkyně, která uvedla, že jí kamarádi poradili, aby šla žádat o azyl, když zde nemá povolen pobyt a sama doznala, že tak činí, aby zde měla legální pobyt. V této souvislosti žalovaný poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které snaha o legalizaci pobytu na území České republiky není relevantním důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.
4. Krajský soud v Ostravě přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení předcházející jeho vydání v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona číslo 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“)].
5. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí žalovaného, kterým nebylo vyhověno žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany.
6. Rozhodující skutkové okolnosti zjišťoval krajský soud ze správního spisu. Podává se z něj, že žalobkyně podala dne 6. 6. 2022 v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dne 1. 6. 2022 poskytla k žádosti základní informace a uvedla, že ve vlasti byla naposledy v dubnu a květnu 2016, poté letecky odletěla do České republiky, ve které se zdržuje dlouhodobě od roku 2006. V České republice žije její manžel, který zde má trvalý pobyt. K důvodům žádosti uvedla, že zde má manžela, se kterým si zde přeje zůstat. Jiné důvody žádosti nemá. Při pohovoru konaném dne 10. 6. 2022 žalobkyně k dotazům pracovníka žalovaného (za přítomnosti tlumočníka) mimo jiné uvedla, že problémy při návratu mít nebude, jejím přáním je zde zůstat dál společně s manželem. Na dotaz, „*Kdy vás napadlo přijít požádat o mezinárodní ochranu*“ žalobkyně uvedla, že jí to poradili jako možnost, jak zde dál zůstat, potřebuje legální pobyt. Ve Vietnamu pobývá její matka a sourozenci. Žalovaný doplnil podklady pro rozhodnutí o zprávy odboru azylové a migrační politiky (OAMP) ze dne 22. 4. 2021 – Bezpečnostní a politická situace v zemi Vietnam, vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, a „Přehled údajů o zemi za rok 2020“ ze dne 9. 4. 2021 (zpráva IOM) a rozhodl shora uvedeným způsobem.
7. Krajský soud po posouzení rozhodujících skutkových okolností dospěl k závěru, že žaloba důvodná není. Předně je třeba ve shodě se žalovaným uvést, že žalobkyně netvrdila ve správním řízení žádný azylově relevantní důvod a z její výpovědi před správním orgánem je zřejmé, že žádost o azyl podala s cílem, aby mohla v České republice zůstat poté, kdy jí bylo zrušeno povolení k trvalému pobytu. Jak zcela správně uvedl žalovaný v odůvodnění

napadeného rozhodnutí a ve vyjádření k žalobě, tak mezinárodní ochrana je specifický institut, který slouží k ochraně osob před porušováním jejich základních práv v zemi původu a nikoliv k legalizaci pobytu. Skutečnost, že žalobkyně přišla o povolení k pobytu, rozhodně nelze obcházet požádáním o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný proto nepochybil, pokud se nezabýval důvody, pro které bylo žalobkyni zrušeno povolení k pobytu. Stejně tak považuje krajský soud za bezpředmětné zabývat se časovými okolnostmi podání žádosti žalobkyně, když i bez nich je zřejmé, že skutečným důvodem podání žádosti nebyla obava z pronásledování nebo vážné újmy v zemi původu.

8. Stejně tak kromě výjimečných případů nejsou rodinné vazby cizince v České republice důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu (viz např. rozsudky ze dne 28. 11. 2008 č. j. 5 Azs 46/2008-71, ze dne 21. 5. 2010 č. j. 6 Azs 5/2010-57, nebo usnesení ze dne 22. 4. 2021 č. j. 7 Azs 27/2021-24). Podle přesvědčení krajského soudu se žalovaný také touto otázkou zabýval dostatečně a z jeho nezpochybněných závěrů se nepodává, že by životní (rodinná) situace žalobkyně byla natolik výjimečná, aby opravňovala mimořádné udělení doplňkové ochrany z důvodu nepřiměřeného zásahu do jejího soukromého a rodinného života.
9. Krajský soud se dále zabýval námitkami žalobkyně ohledně aktuální situace ve Vietnamu a tvrzenému pronásledování osob, které v cizině požádaly o mezinárodní ochranu. Předně je třeba zdůraznit, že žalobkyně se v azylovém řízení nezmínila o tom, že by měla ve Vietnamu jakékoliv problémy nebo obavy z návratu (sama ve výpovědi před správním orgánem uvedla, že tam žádné problémy mít nebude). Nic konkrétního v tomto směru netvrdila ani v žalobě a její námitky jsou v tomto směru zaměřeny obecně na situaci ve Vietnamu. Proto nelze žalovanému důvodně vytýkat, že se těmito otázkami nezabýval ve všech možných souvislostech a také krajský soud se zabýval situací v zemi původu výhradně s ohledem na zásadu „non-refoulement“, ze které vyplývá závazek České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, újmě, která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a to např. tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila.
10. Takové okolnosti, které by svědčily o hrozbě újmy žalobkyni spočívající v ohrožení jejího života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení a trestání, krajský soud v přezkoumávané věci neshledal. Podle přesvědčení krajského soudu si žalovaný vzhledem k tvrzením žalobkyně a jejím důvodům pro podání žádosti o udělení azylu opatřil relevantní a především dostatečně aktuální podklady o zemi původu. Na rozdíl od žalobkyně nespatřuje krajský soud zásadní problém v tom, že se jedná o zprávy vypracované odborem azylové a migrační politiky žalovaného. Tyto zprávy představují i pro krajský soud v rozhodovací praxi spolehlivý a zpravidla dostatečný podklad pro posouzení situace v konkrétní zemi a krajský soud se dosud nesetkal s tím, že by snad byly tendenční nebo záměrně nepravdivé a zkreslované. Z obsahu zprávy ze dne 22. 4. 2021 (bezpečnostní a politická situace v zemi – vybrané otázky z oblasti občanských práv a svobod) se podává, že autoři čerpali z řady zahraničních zdrojů, včetně Ministerstva zahraničních věcí USA a je z ní zřejmé, že Vietnam je autoritářský stát, v němž nejsou dodržována některá lidská práva, což ale ještě nedokládá to, že by žalobkyně měla v této zemi být náhodně pronásledována. Současně z této zprávy vyplývá, že Vietnamská vláda obecně spolupracovala s Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a dalšími

humanitárními organizacemi, aby poskytla ochranu a pomoc vnitřně vysídleným osobám, uprchlíkům, navrátilcům se uprchlíkům, žadatelům o azyl, osobám bez státní příslušnosti a jiným osobám hodným pozornosti. Vietnam je členem Organizace spojených národů a přistoupil k základním úmluvám v oblasti lidských práv a základních svobod. Ze zjištěných skutečností tak nevyplývá, že by žadatelům o mezinárodní ochranu při jejich návratu do země původu hrozilo mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Pokud jde o starší zprávu Freedom House 2017, na kterou v souvislosti s pronásledováním repatriovaných uchazečů o azyl žalobkyně poukazovala, tak ta sice není součástí správního spisu, ale Nejvyšší správní soud se jí zabýval v rozsudku ze dne 20. 5. 2021 č.j. 4 Azs 376/2020-35. Po porovnání informací z této zprávy se zprávou Mezinárodní organizace pro migraci 2018 a informace OAMP ze dne 31. 5. 2019 a s přihlédnutím k tvrzením účastnice, která neměla žádné náboženské či politické přesvědčení, nikdy nebyla politicky aktivní a výslovně vyloučila, že by měla ve vlasti jakékoliv potíže s vietnamskými státními orgány, dospěl k závěru, že nelze předpokládat, že by jí v případě návratu do země původu hrozila vážná újma podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Uvedené závěry jsou podle přesvědčení krajského soudu plně aplikovatelné na posuzovanou věc, neboť také žalobkyně nemá žádné náboženské přesvědčení, není členkou politické strany ani skupiny (viz údaje k žádosti o mezinárodní ochranu) a netvrdila žádné problémy v zemi původu (viz protokol o pohovoru ze dne 10. 6. 2022). Krajský soud pro úplnost argumentace doplňuje, že ani z aktuální rozhodovací praxe správních soudů nevyplývá, že by pro Vietnam mělo aktuálně platit paušální pravidlo o udělování azylu či doplňkové ochrany všem žadatelům bez zřetele k jejich konkrétnímu azylovému příběhu.

11. Závěrem považuje krajský soud za potřebné dodat, že v případě žalobkyně lze důvodně předpokládat, že o udělení mezinárodní ochrany požádala pouze proto, aby si legalizovala svůj pobyt na území České republiky a vyhnula se tak možnému nucenému návratu. To názorně dokumentuje její výpověď před správním orgánem, kdy uvedla, že jí to (tj. podání žádosti o mezinárodní ochranu) poradili kamarádi jako možnost, jak zde dál zůstat, potřebuje zde získat legální pobyt. Kromě toho, že se z takového jednání zračí zjevná účelovost, tak krajský soud považuje za potřebné opakovaně zdůraznit, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona číslo 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004-57). Mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu. Pokud má žalobkyně zájem setrvat v České republice a žít zde, je třeba, aby o to usilovala prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců.
12. Z výše uvedených důvodů krajský soud žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
13. O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s.; žalobkyně v řízení úspěšná nebyla a žalovanému podle obsahu spisu nad rámec jeho běžné úřední činnosti v řízení žádné náklady nevznikly. Krajský soud proto žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

Ostrava 30. září 2022

JUDr. Martin Láníček
samosoudce